

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Edukace policistů v otázkách pomoci obětem trestných činů

Vypracoval: Petr Svoboda
Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka. Ph.D.

České Budějovice 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Datum: 16. března 2014

.....

podpis studenta

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval panu Mgr. Miroslavu Procházkovi Ph.D. za odborné rady a vedení této práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou vzdělávání policistů v otázkách pomoci obětem trestných činů. Jejím úkolem je vypracovat teoretický úvod se zaměřením na oběti trestných činů z pohledu vědy, následně zmapovat systém pomoci a vzdělávání policistů v oblasti obětí trestného činu a pomoc zprostředkovanou ve spolupráci s externí organizací. Nedílnou součástí práce je i dostatečně popsat vhodný způsob jednání policistů s obětí, dále na základě dotazníkového šetření analyzovat pomoc policistů obětem trestných činů z hlediska právních a psychologických aspektů, jejich jednání a znalostí dle délky praxe. Z této analýzy budou vyvozeny určité závěry a k problematice bude navržen metodický plán zaměřený na rozšíření znalostí policistů v rámci pomoci obětem trestného činu.

Klíčová slova

viktimologie, viktimizace, oběť, trestný čin, vzdělávání, policista, intervence

Abstract

This thesis deals with the training of police officers on issues of victim assistance. Its mission is to develop a theoretical introduction with a focus on victims of crime from the perspective of science, then map the system of assistance and training of police officers in the area of victims of crime and help mediated in collaboration with external organizations. An integral part of the work is also adequately describe the appropriate way of dealing with victims of police officers, furthermore, based on a questionnaire survey to analyze the assistance of police officers to victims of crime in terms of legal and psychological aspects of their behavior and knowledge according to length of service. This analysis will draw some conclusions and the for this issue will be designed methodical plan aimed at expanding the knowledge of police officers for assistance to victims of crime.

Keywords

victimology, victimization, victim, crime, education, the police, intervention

OBSAH

1	ÚVOD.....	8
2	VIKTIMOLOGIE JAKO VĚDNÍ OBOR.....	9
2.1	Viktimologie.....	9
2.2	Z historie viktimologie.....	10
2.3	Viktimogenní faktory	11
2.4	Viktimnost.....	11
2.5	Viktimizace.....	12
2.5.1	Fáze viktimizace.....	13
3	VYMEZENÍ POJMU OBĚŤ	14
3.1	Oběť trestného činu.....	14
3.2	Odlišení osoby poškozené od oběti trestného činu.....	14
3.3	Pojem oběť v širším slova smyslu	15
3.4	Zvlášť zranitelná oběť.....	16
3.5	Typologie oběti	18
4	VZDĚLÁVÁNÍ POLICISTŮ A JEJICH ROLE V OTÁZKÁCH POMOCI OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ.....	20
4.1	Policie České republiky a oběť	20
4.2	Jednání s obětí trestného činu	20
4.3	Předpoklady k přijetí nových policistů do služebního poměru.....	23
4.4	Systém vzdělávání a výcvik policistů	25
4.5	Základní odborná příprava policistů	27
4.5.1	Vzdělávání policistů v otázkách pomoci obětem trestných činů.....	28
5	SYSTÉM PSYCHOLOGICKÉ POMOCI OBĚTEM V POLICII ČR	30
5.1	Odborná pomoc obětem trestných činů ze strany policie ČR.....	30
5.1.1	Krizový intervent	30
5.1.2	Lektor krizových interventů.....	31
5.1.3	Skupina krizové intervence.....	32
5.1.4	Vznik intervenčního týmu	32
5.2	Spolupráce mezi PČR a Bílým kruhem bezpečí.....	33
6	PRAKTICKÁ ČÁST	35
6.1	Cíle praktické části a výzkumné předpoklady	35
6.2	Metodologie výzkumu	35
6.3	Prezentace a interpretace výsledků výzkumu	36
6.4	Diskuse.....	42
7	NÁVRH METODICKÉHO PLÁNU ZAMĚŘENÉHO NA VZDĚLÁVÁNÍ POLICISTŮ V OTÁZKÁCH OBĚTÍ TRESTNÝCH ČINŮ	45
8	Z ÁVĚR	47
9	SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	48

10	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	49
11	SEZNAM PŘÍLOH.....	50

1. ÚVOD

V historii se dočteme, že práva obětí trestných činů byla značně opomíjena, kdy se kladl velký zájem na pachatele trestných činů a jejich spravedlivé odsouzení. Až ve třicátých letech minulého století se prakticky začala obětem trestných činů věnovat velká pozornost. V posledních letech je tato pozornost stále aktivnější, což v České republice můžeme potvrdit např. vydáním zákona o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb., který rozšiřuje práva obětí trestných činů na úrovni evropské legislativy. Dále je obětem věnována značná pozornost ze strany neziskových organizací, mezi které jako nejznámější můžeme uvést Bílý kruh bezpečí, se kterým uzavřela Policie ČR dohodu o spolupráci. V Policii byl na základě závazného pokynu policejního prezidenta č. 97/2010 o systému psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí zřízen tým krizových interventů, kteří zajišťují a zprostředkovávají pomoc obětem.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se zabývám vědním oborem viktimologie, který zkoumá oběti trestných činů. Dále se zaměřuji na téma viktimizace, viktimnost a viktimogenní faktory, které zvyšují riziko, že se jedinec stane obětí trestného činu. Následně definuji a rozvíjím pojem oběť trestného činu. Vzhledem k tomu, že Policie ČR hraje v otázkách pomoci obětem trestných činů výraznou roli, uvádím systém vzdělávání policistů k běžnému výkonu služby, a dále vzdělávání a vytvoření krizové intervence v Policii. Rovněž se zabývám otázkou postupu při poskytování a zprostředkování pomoci oběti Policií ČR ve spolupráci s externí organizací.

V praktické části se věnuji výzkumnému šetření. Hlavním nástrojem výzkumu je dotazník, který byl předložen celkem 50 respondentům. Z výsledků vyhodnotím znalosti respondentů v oblasti právních a psychologických aspektů pomoci obětem, a zda jsou schopni zvolit adekvátní způsob jednání s oběťmi. V závěru této práce jsem navrhl metodický plán, který by rozšířil znalosti policistů v oblasti obětí trestného činu.

2 VIKTIMOLOGIE JAKO VĚDNÍ OBOR

2.1 Viktimologie

Viktimologie (latinsky *victima* – oběť) je vědní obor zabývající se **obětí a jejími biosociálními a psychologickými charakteristikami, procesy viktimizace, vztahy mezi obětí a pachatelem, rolí oběti v průběhu vyšetřování a soudního projednávání trestného činu, pomocí oběti**, včetně jejího odškodnění a rehabilitace a neposlední řadě i prevencí viktimizace, tj. způsoby, jak ochránit potencionální oběti před kriminalitou. „Oběť“ v tomto viktimologickém smyslu slova není totožná trestně-procesním termínem „poškozený“, který je mnohem užší a nepokrývá řadu charakteristik, kterými se právě viktimologické pojetí oběti zločinu výrazně liší od legálního vymezení poškozeného trestným činem.¹

Současný zájem o viktimologickou problematiku je logickým vyústěním určitých pochybností o přiměřeném postavení oběti v systému spravedlnosti a trestního práva. Zajímá ji, jakou roli hraje oběť v motivaci pachatele a jakým způsobem se „spolupodílí“ na interakci v průběhu trestného činu. Nejde přirozeně o to zatížit oběť určitou spoluvinou a tím omlouvat a odbřemenit pachatele. Pěstování viktimologie směřuje k vypracování poznatků o tom, jak se lze účinně vyhnout roli oběti a jakými preventivními opatřeními lze snížit riziko ohrožení na minimum. Vedle informací o **bezpečném chování** se v rámci viktimologie zkoumá problematika **právní a psychologické pomoci** obětem trestných činů.²

Viktimologie je poměrně novou vědní disciplínou, která vznikla prakticky až ve druhé polovině 20 století. Je jí věnována stále větší pozornost na celém světě a neustále se rozvíjí. Zabývá se širokým spektrem otázek, kdy k těm nejdůležitějším patří práva oběti v trestním řízení, ale i mimo něj. Dále zjišťuje výskyt viktimizace ve společnosti na základě patřičných průzkumů. Důležitým okruhem viktimologie je pak objasnění podstaty traumatizace, která je způsobena trestným činem. Zjišťuje, jak oběť trestný čin prožívala a jak se následně s tímto problémem vyrovnává, co pomáhá a naopak blokuje

¹ V odborné literatuře existují v tomto ohledu různé názory: srov. např. pražská učebnice kriminologie, která vychází spíše z užšího chápání oběti. In: NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie 3*. Vyd. Praha: ASPI Publishing, 2008, s. 150 a násl. In VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. BECK, 2012, s. 171

² ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*, Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 106

jedince vrátit se do běžného života. Na základě tohoto zkoumání se vyhodnocuje další postup při pomoci oběti.

2.2 Z historie viktimologie

V průběhu vývoje společnosti ztrácela oběť své přirozené postavení na spravedlivý proces a často se ocitla „na vedlejší koleji“. Už v předfeudální a raně feudální době to byla právě oběť, která sama pronásledovala, chytala a trestala pachatele. Měla vše ve svých rukách a řídila se pravidlem „oko za oko, zub za zub“. Postupně tyto úkony začali přebírat feudálové, kteří tak činili z důvodu zachování míru při vznikajících státech. Tam, kde se dříve prosazovala oběť či její blízcí, se nyní uplatňuje feudál a jím určený vykonavatelé moci. Např. ve 12. století vydává anglický král Jindřich II. dekret, v němž je uvedeno, že zločinem je v první řadě jednání proti koruně, nikoli přímo proti oběti. Role oběti je tím výrazně tlumena. Systém trestního práva směřuje a koncentruje se stále více na stát a pachatele. Postupem času jsou tak upravena práva obžalovaných, ale ochrana svědků a obětí trestných činů zůstává opomíjena.

Prakticky až ve třicátých letech 20. století se začínají objevovat kritické názory na účet zajištění práv obětí trestných činů a jednání s nimi v době po spáchání trestného činu, a to jak z hlediska právních tak psychologických souvislostí. Právníci, psychologové, kriminologové a další spojují své úsilí a pod názvem Viktimologie uvádějí v život novou oblast odborného zkoumání, která si klade mimo jiné za cíl dosáhnout faktické změny ve prospěch obětí trestných činů.³

Použití termínu *viktimologie* je v odborné literatuře doloženo až v práci amerického psychiatra *Frederica Werthama* (1949), který se však nepokládá za jejího zakladatele. Tím je všeobecně uznávaný badatel na poli viktimologického výzkumu, *Hans von Hentig* (*The criminal and his Victim*, 1948).⁴

³ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 106

⁴ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. BECK, 2012, s. 171

2.3 Viktimogenní faktory

Výzkumníci věnují značný zájem na získání informací týkající se **viktimogenních situací**. Jsou to místa a časová pásma, kde je častý výskyt kriminality. Jestliže se těmto místům v uvedenou dobu nevyhýbáme, tak zvyšujeme riziko, že se staneme obětí trestného činu. Tyto lokality jsou členěny na tzv. speciální viktimogenní zóny, které jsou typické např. pro loupeže, vloupání, znásilnění, drogovou kriminalitu apod. Výsledky výzkumů nasvědčují tomu, že značnou kriminalitou jsou postiženy především městské části s mnohopodlažními domy, kde žijí sociálně slabé rodiny s mnoha dětmi. Právě z těchto rodin často pocházejí pachatelé, kteří se dopouští trestné činnosti. V rámci psychologického přístupu se rozlišují **tři skupiny viktimogenních faktorů**:

- **sociální** (tj. profese, sociální vrstva, pozice v rodině, jako např. nejstarší a nejmladší dítě, styl rodinné výchovy, sociální patologie v rodině apod.),
- **osobnostní** (tj. konstelace osobnostních vlastností, která činí jedince náchylným pro roli oběti, nikoli však univerzálně, nýbrž pro konkrétní typ deliktů, např. podvodu, znásilnění, apod.),
- **behaviorální** (tj. rizikové chování, např. vyhledávání viktimogenních lokalit, provokující jednání).⁵

2.4 Viktimnost

Pojem *viktimnost* vyjadřuje **stupeň pravděpodobného rizika, že se jednotlivec nebo určitá sociální skupina stane obětí trestného činu**.⁶

Souvislost mezi viktimností, biosociálními a psychickými charakteristikami oběti byla prokázána velmi spolehlivě ve vztahu k následujícím faktorům:

- *věku* oběti, kdy výzkumy potvrzují pro laickou veřejnost často překvapující zjištění, že **nikoli staří lidé, ale naopak mladí jedinci** se vzhledem ke svému celkově

⁵ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s.108

JELÍNEK, J., a kolektiv. *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*, Praha: Leges s.r.o., 2013, s.22

⁶ Základy kriminologie a trestní politiky, VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., a kol. Praha: C.H.BECK, 2012, s.173

méně opatrnému až nebezpečnému způsobu života stávají signifikantně častěji než příslušníci střední a starší generace obětmi především násilné kriminality;

- *profesi* oběti, kdy **samotná povaha zaměstnání** sebou nese vyšší či nižší viktimogenní potenciál (tak např. pracovníci obsluhy u čerpacích stanic s pohonnými hmotami s nepřetržitým provozem se jistě, zejména v nočních hodinách, vystavují většímu riziku kriminálních útoků než prodavačka v samoobsluze, které končí pracovní doba v 18:00 hod., profese učitele na základní škole je spjatá s menšími riziky než profese policisty specializovaného na oblast organizovaného zločinu, apod.);
- *sociální charakteristice* oběti, kdy **příslušnost k určité rizikové skupině** osob sebou nese zákonitě vyšší míru viktimnosti (např. příslušníci určité etnické či náboženské minority, zvláště pokud je tato majoritní společností ostrakizována, jedinci s odlišnou sexuální orientací, osoby se závislostí na drogách, provozující prostituci, hazardní hry nebo jinak zapojení do aktivit již úzce souvisejících se světem zločinu, apod.);
- *zdravotnímu stavu*, pro který jsou příznačné somatické a psychické handicap oběti, kterými se odlišuje od svého okolí a přitahuje tak na sebe pozornost (např. mentálně retardované děti, jedinci s lehkou mozkovou dysfunkcí, kteří se často dostávají vzhledem ke svým neurologicky podmíněným problémům do konfliktních situací, apod.)⁷

2.5 Viktimizace

Viktimizací se míní proces poškozování a způsobování újmy, čímž se fakticky z jedince stává oběť určitého trestného činu. Jde o děj, který je složitější, než by se na první pohled mohlo zdát. Viktimizace začíná, ale zpravidla nekončí vlastním útokem na oběť. Výzkumy naznačují, že z psychologického hlediska je újma způsobená trestným činem pouze úvodním dějem, na který navazují další zraňující události.⁸

⁷ Z podobného třídění vychází i výklad v učebnici NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie* 3. Vyd. Praha: ASPI Publishing, 2008, s. 153-154, In VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*, Praha: C. H. BECK, 2012, s. 173-174

⁸ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 110

Viktimizace na rozdíl od viktimnosti se vyznačuje již samotným procesem, kdy se z potencionální oběti stává oběť reálná. Tento proces zahrnuje všechny roviny deliktu, kterými jsou vztah mezi pachatelem a obětí, chování oběti a míra viktimnosti.

2.5.1 Fáze viktimizace

Újma způsobená kriminálním chováním pachatele je rozdělena do dvou fází, která je označována jako **primární a sekundární viktimizace**.

- *Primární viktimizací* rozumíme **újmu způsobenou v bezprostřední souvislosti s konkrétním trestným činem** (např. odcizení motorového vozidla, zranění orgánu či tělesného aparátu, apod.);
- *Sekundární viktimizací* rozumíme újmu, která je způsobena **veškerými vedlejšími negativními důsledky** spáchaného trestného činu, které nastaly až po jeho ukončení (např. následná medializace případu, invalidita, jako následek zranění po trestném činu, ztráta zaměstnání, apod.).

Zdrojem sekundární viktimizace může být samozřejmě i nevhodné jednání policistů (necitlivý a netaktní přístup, nevhodná komunikace, nesrozumitelné vysvětlení dalšího průběhu vyšetřování). Platí jednoduchá zásada, že všichni, kdo přicházejí do kontaktu s poškozeným v důsledku své profese, musí mít vždy na zřeteli, že oběť trestný čin nespáchala.⁹

V souvislosti s prožitou kritickou událostí se na základě psychologického zkoumání uvádí ještě třetí fáze, tj. **terciální viktimizace**. Je to stav, kdy se jedinec nedokáže smířit s prožitou událostí, přesto že došlo k nápravě, byl uzdraven a odškodněn. Po psychické stránce se jedinec mění a nedokáže navázat na dosavadní životní styl (např. navázat na původní původní pracovní kariéru).

⁹ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s.111

3 VYMEZENÍ POJMU OBĚŤ

3.1 Oběť trestného činu

Podle zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů je vymezen pojem oběť v § 2 odst. 2 a 3 následovně:

(2)Obětí se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.

(3)Byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považuje se za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner nebo druh, je-li osobou blízkou. Je-li těchto osob více, považuje se za oběť každá z nich.¹⁰

Obětí může být jen osoba fyzická, nikoliv osoba právnická, neboť právnická osoba není schopna vnímat svými city útrapy jí způsobené trestným činem a nemůže být ani sekundárně viktimizována. Právnická osoba může mít postavení poškozeného, avšak nemůže být obětí podle zákona o obětech trestných činů.¹¹

3.2 Odlišení osoby poškozené od oběti trestného činu

Jak vyplívá z názvu je nutné odlišovat pojem *poškozený* od mnohovýznamového pojmu *oběť* trestného činu, který je předmětem zkoumání viktimologie, kriminologie, psychologie, a zejména od uvedeného pojmu oběť trestného činu, jež je uveden v zák. č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Přesto je obtížné tyto pojmy od sebe odlišit, neboť oba mají stejné procesní postavení.¹²

Poškozený je pojem čistě procesní. V trestním právu jej používá trestní řád pro označení jednoho ze subjektů trestního řízení, který je zároveň stranou trestního řízení (srov. § 12 odst. 6 tr. řádu).¹³ V užším směru oproti primární oběti je pojem poškozeného odlišný, neboť k trestnému činu **musí** skutečně dojít a nestačí pouze

¹⁰ JELÍNEK,J.,a kolektiv.Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou,Praha:Leges s.r.o., 2013,s.22

¹¹ tamtéž, s.25

¹² tamtéž.s.14

¹³ tamtéž,s.14

skutečnost, že trestným činem **měla** být újma způsobena. V postavení poškozeného může být i právnická osoba, u které nelze hovořit o možnosti vzniku druhotné újmy (sekundární viktimizace). Pouze se u ní nahrazuje primární újma, kdežto u fyzické osoby je snahou zabránit i vzniku sekundární újmy. Dalším rozdílem je, že poškozeným může být i právní nástupce původně poškozené osoby „což je např. postoupení pohledávky“. Oběť jako subjekt zvláštní ochrany státu nemůže zcizovat svá práva. Naproti tomu je skutečnost, že oběti mohou být i osoby pozůstalé po osobě, která důsledkem trestného činu zemřela. Může se jednat o příbuzné v pokolení přímém, osvojence, osvojitele, sourozence atd..¹⁴

Ačkoli se oba pojmy částečně překrývají, neboť oběti např. náleží některá práva jako poškozenému v trestním řízení, je oběť nutno vnímat spíše jako subjekt (adresáta) zvláštní péče ze strany států, než jako stranu v trestním řízení.¹⁵

3.3 Pojem oběť v širším slova smyslu

Ačkoliv viktimologie vznikla jako vědní disciplína zabývající se oběťmi trestných činů, tak přispívá a pomáhá zjištěnými poznatky každému jedinci, kterého postihl důsledkem životní události osud oběti.

Pojem oběť se v širším slova smyslu vztahuje:

- na oběti trestných činů
- na oběti přírodních katastrof (povodní, zemětřesení, požárů)
- na oběti velkých neštěstí (leteckých, železničních, lodních)
- na oběti teroristických akcí¹⁶

Dále rozdělujeme oběti na **přímé** a **nepřímé**.

Za přímou oběť lze v souvislosti s kriminalitou hovořit tehdy, byla li důsledkem spáchaného trestného činu poškozena materiálně, fyzicky či emocionálně (psychicky), nebo jde o pozůstalé po osobě, která spácháním trestného činu přišla o život.

¹⁴ JELÍNEK, J., a kolektiv, *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*. Praha, Leges s.r.o., 2013, s.14

¹⁵ tamtéž, s.14

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P., *Pomoc obětem (a svědkům) trestného činu*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, s.11

Za nepřímé oběti považujeme osoby blízké poškozeného, které byly důsledkem spáchání trestného činu poznamenány (např. při znásilnění poznamená trestný čin manžela oběti).

3.4 Zvlášť zranitelná oběť

Každá oběť je zranitelná a vyžaduje starostlivé a citlivé zacházení. Jsou však oběti, které jsou zvlášť zranitelné a vyžadují speciální opatření, aby bylo zabráněno další viktimizaci, nebo bylo omezeno na minimum. Vymezení zvlášť zranitelné oběti je nesnadné, neboť zranitelnost může vyplívat z různých hledisek. Přesto zákonodárce poskytuje zvláštní ochranu těm obětem, u nichž hrozí zvýšené riziko. Pojem zvlášť zranitelné oběti je vymezen v zákoně č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů v § 2 odst. 4.

Ve výčtu jsou pod písmeny a) až d) uvedeny oběti, které jsou typicky zvlášť zranitelné: jsou jimi:

a) dítě

b) osoba, která je postižena fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením, které ve spojení s různými překážkami může bránit plnému a účelnému uplatnění této osoby ve společnosti ve srovnání s jejími ostatními členy

c) oběť trestného činu obchodování s lidmi (§ 168 tr. Zák.)

d) oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo trestného činu, který zahrnoval násilí či pohrůžku násilím, jestliže je v konkrétním případě zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.¹⁷

¹⁷ JELÍNEK, J., a kolektiv, *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*. Praha, Leges s.r.o., 2013, s. 22 a násl.

Vymezení zvláště zranitelných obětí v písmenech a) a c) by neměl v praxi činit žádný problém. Stačí, když je oběť mladší 18 let a jde o trestný čin obchodování s lidmi. Složitější bude výklad u písmen b) a d), kdy určení okolností k uplatnění statusu zvláště zranitelné oběti nebude snadné. Pro vymezení pojmu zvláště zranitelné oběti musí být dodrženy podmínky v § 2 odst. 2,3, tedy že musí být zároveň objekty dle těchto odstavců (uvedeno v bodě 2.1).

Zvláště zranitelná oběť se tudíž řadí do „zvláštní kategorie“ a oproti „běžné“ oběti má i speciální práva. Těmi jsou (zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů):

- právo na bezplatnou odbornou pomoc (§ 5 odst. 1 ZOTČ),
- právo na zabránění kontaktu s osobou, kterou označily za pachatele, osobou podezřelou nebo s osobou, proti níž se trestní řízení vede (§17 odst. 2 ZOTČ),
- v přípravném řízení právo na výslech osobou stejného nebo opačného pohlaví (§ 19 odst. 1 ZOTČ),
- právo na přibrání tlumočnicka stejného nebo opačného pohlaví v případě, že je třeba jejich výpověď tlumočit (§19 odst. 2 ZOTČ),
- právo na výslech prováděný zvláště citlivě a s ohledem na konkrétní okolnosti, které je činí zvláště zranitelnými (§ 20 odst. 1 ZOTČ),
- v přípravném řízení právo na výslech osobou vyškolenou k provádění výslechů konkrétních zvláště zranitelných obětí (§ 20 odst. 2 ZOTČ),
- právo na úplný výslech, aby nemusel být později opakován (§ 20 odst. 3 ZOTČ),
- v případě opakovaného výslechu právo na výslech stejnou osobou (§ 20 odst. 3 ZOTČ),
- právo na zamezení bezprostředního vizuálního kontaktu s osobou podezřelou ze spáchání trestného činu nebo s osobou, proti níž se trestní řízení vede (§20 odst. 4 ZOTČ),
- práva podle § 19 odst. 1 a 2 ZOTČ a § 20 odst. 1 až 4 ZOTČ má zvláště zranitelná oběť i při podávání vysvětlení (srov. § 19 odst. 3 ZOTČ a § 20 odst. 5 ZOTČ),
- právo na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu v případě, že nemají dostatek prostředků (§ 51a tr. řádu).¹⁸

¹⁸ JELÍNEK,J.,a kolektiv, *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*. Praha,Leges s.r.o.,2013,s.30-31

Je patrné, že nový zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů je velmi široce pojat v otázkách týkajících se zvláště zranitelných obětí, hlavně v jejich speciálních právech. Vždyť jde o oběti, které potřebují vyšší míru ochrany. Jsou značně znevýhodněni oproti ostatním obětem a díky jistému hendikepu se u nich výrazně prohlubuje prvotní újma způsobená trestným činem a zvyšuje riziko sekundární nebo opakované viktimizace. Je proto velmi dobré, že se těmto obětem věnuje taková pozornost.

3.5 Typologie obětí

Typologie obětí je součástí zkoumání, kdy odborníci vyhodnocují a třídí získané poznatky o obětech. Řadí je do určitých skupin (typů), aby si tak mohli vytvořit přehlednou orientaci o informacích, které mají k dispozici. Vzhledem k tomu, že jsou různé oběti, na které se dá dívat z různých pohledů, vytváří se proto typologická schémata. Mezi nejpoužívanější patří:

- **typologie obětí podle zažitého trestného činu**
rozdělují se podle deliktů v kriminologii a řadí se do skupin: oběti fyzického násilí, oběti sexuálního násilí, oběti domácího násilí, oběti s majetkovou újmou způsobenou vloupáním do soukromí a oběti podvodů.
- **typologie obětí podle reakce na trestný čin**
zde se rozlišuje chování a reakce obětí: expresivní, kontrolovaná, pasivní, aktivní atd.
- **typologie obětí podle interakce „oběť – pachatel“ v době kolem spáchání trestného činu¹⁹**

Následná typologie patří mezi nejznámější a je rozdělena do **pěti skupin**. Autorem je viktimolog egyptského původu E.A.Fattah.

1. zúčastňující se oběť
kriminálnímu činu předchází interakce mezi pachatelem a obětí, která zásadním způsobem ovlivňuje motivaci pachatele. Jde o poměrně častou situaci, kdy se ve většině

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 108

případů pachatel a oběť vzájemně znají. Toto je uvedeno ve statistikách zejména u násilných trestných činů.

2. neúčastňující se oběť

před kriminálním činem nedochází k interakci mezi pachatelem a obětí. Oběť nemá možnost vnímat ohrožení dříve než v momentě samotného útoku.

3. provokující oběť

z názvu je již patrné, že oběť výrazným způsobem ovlivnila chování pachatele. Tím, že podcenila vážnost situace, a špatně odhadla pachatele, tak se vystavila silně viktimogenní situaci. Obvykle jsou u oběti shledány některé osobnostní a behaviorální viktimogenní faktory, ale můžeme se setkat s provokujícím chováním i u vyrovnaných osob, kteří jsou určitým chováním zatlačeni do kouta, např. nesnesitelným ponižováním.

4. latentní oběť

vyznačuje se přítomností všech viktimogenních faktorů (sociální, osobnostní, behaviorální). Do překlady jde o oběť skrytou, utajenou. Role oběti není veřejná a újma není formálně známa. Velká latence se předpokládá u násilných trestných činů páchaných v rodinách. S ještě větší latencí lze počítat např. u sexuálního zneužívání dětí. Výskyt určitých trestných činů lze korigovat statisticky výzkumy na latentní oběti (např. anonymní dotazování dospělých osob na viktimizaci v dětství). Jsou důležitým pramenem a zdrojem informací, které doplňují statistiky oficiálně zaregistrovaných a stíhaných případů.

5. nepravá oběť

5. nepravá oběť

jde o shodu nešťastných náhod, kdy se osoba ocitla v nesprávnou dobu na nesprávném místě a její role oběti je získána omylem, nedopatřením. Obětí se stala zcela náhodně, neboť útok směřoval původně úplně jiným směrem.²⁰

²⁰ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 109-110

4. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A JEJÍ ROLE V OTÁZKÁCH POMOCI OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ

4.1. Policie České republiky a oběť

Policie České republiky hraje v otázkách pomoci obětem trestných činů výraznou roli. Policie jako bezpečnostní ozbrojený sbor slouží veřejnosti, kdy jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetek a veřejný pořádek na území české republiky. Při plnění služebních povinností tak často přichází do styku s obětí. Oběť je po spáchání trestného činu odkázána na pomoc policie, která je jako orgán činný v trestním řízení povinna konat zejména v přípravném řízení, prověřovat a objasňovat skutečnosti ke konkrétnímu činu. Během těchto služebních úkonů přichází do styku s obětí, kdy je často potřebné velmi citlivé jednání ze strany policistů. A nemusí jít vždy o rozhovor bezprostředně po spáchání trestného činu. V průběhu vyšetřování dochází k výsledkům obětí, které prakticky celou situaci zažívají znovu, neboť popisují onen děj. Policista tak musí přihlídnout k zdravotnímu stavu oběti, stáří, národnosti atd. Chybným jednáním by hrozilo u oběti prohlubování újmy. Hlavně u zvláště zranitelných obětí je postup odlišný, který zejména provádí specializovaní policisté. Oběti by dále měli být ze strany policejního orgánu náležitě poučeni o jejich právech.

4.2 Jednání s obětí trestného činu

Kontakt s člověkem, kterého postihla tragická událost, vnímáme obvykle jako náročnou stresující záležitost. Je velmi obtížné určit, jakým způsobem se k oběti chovat. Je otázkou, zda dělat jako by se nic nestalo, nebo se navracet ke kritické události a probírat je s obětí. Tuto nejistotu neprožívají jen lidé z okolí oběti, ale i profesionálové, mezi které patří i policisté. Sdělování nepříjemných zpráv, první kontakt s obětí či následný výslech poškozeného představují situace, kdy je zapotřebí citlivě volit správný psychologický přístup.²¹

Obecné zásady pro jednání s obětí trestného činu:

- ***informace*** – oběti trestných činů mají právo na poskytnutí potřebných informací. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny informovat oběti:

²¹ ČÍRŤKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 125-126

- *o jejich právech,*
- *o průběhu trestního řízení ve všech jeho stádiích,*
- *o programech a možnostech pomoci a péče včetně jejich dostupnosti.*
- **bezpečí** - oběť má po spáchání trestného činu pocit, že by se tento čin mohl opakovat. Policie by proto měla u oběti vyvolat pocit bezpečí psychologickými prostředky, a to vysvětlením nepravděpodobnosti opakování trestného činu, výměnou zámek, instalací bezpečnostního zařízení, apod.. Rovněž by měla policie ochránit oběť v průběhu trestního řízení, ale i po propuštění pachatele na svobodu.
- **důvěra** - v průběhu vyšetřování jsou oběti kladeny otázky, které jsou soukromé nebo intimní. Oběť se pak ocitá na hranici nedůvěry k vyšetřování. Je proto nutné oběti vysvětlit vážnost a nutnost kladení otázek, a zároveň vyhodnotit a zvážit jejich nezbytnost.
- **empatie** - vcítění se do role oběti pro orgány činné v trestním řízení není vždy jednoduché, ale je to důležité pro vyšetřování a objasnění případů.²²

Při jednání s obětí trestného činu je důraz kladen na verbální a nonverbální komunikaci. Hlavně nonverbální komunikace je velmi důležitá, hlavně při jednání těsně po kritické události.

Psychologická doporučení v oblasti nonverbální komunikace:

- **zrakový kontakt** – navázání zrakového kontaktu je důležité při kladení otázek. Oběť se často vyhýbá zrakovému kontaktu, a proto je na policistovi, aby vhodným, přirozeným způsobem kladl své otázky oběti, a přitom jí hleděl do očí. Tím je zlepšena komunikace mezi obětí a policistou.
- **držení těla (postura)** – důležitost na správné držení těla musí policista dávat hlavně když mluví oběť. Jakési odklánění, otáčení, neustálé přešlapování může u oběti vyvolat ztrátu důvěry či averzi. Naopak přímé držení těla s hlavou zdviženou nahoru může působit nadřazeně. To pak může působit nepříznivě při kontaktu s obětí, a tím je

²² ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s.126-127

pak zmařen výsledkem. Policista by měl pozorovat oběť, její reakce, a tím přizpůsobit správné „přirozené“ držení těla.

- **vzdálenost (proxemika)** – stanovená vzdálenost mezi obětí a policistou neexistuje. Dá se říci, že čím větší vzdálenost má za následek vzrůstající oficiálnost a neosobnost. Je proto vhodné pozorovat reakce oběti a tím přizpůsobit vzdálenost při jednání. To samé platí i pro oblast haptiky (doteky). Někdy je vhodné oběti podat ruku, pohladit a utiřit ji tímto způsobem. Naopak u obětí např. sexuálního násilí by tato reakce mohla způsobit ohrožení oběti.²³

Psychologická doporučení v oblasti verbální komunikace:

- **paralingvistika** - při jednání s obětí by měl policista hovořit tlumeným hlasem, pomalu a s přestávkami mezi jednotlivými otázkami. Je velmi důležité kontrolovat hlasitost a rytmus mluveného projevu. Emoce hrají u oběti velkou roli, a často je rozčílená. Vhodným projevem policisty se pak oběť přizpůsobuje jeho rytmu, a dostává emoce zpět pod kontrolu. Vždy je lepší volit pomalejší rytmus při kladení otázek. Rychlé kladení otázek mohou u oběti vyvolat pocit viny, či obtěžování policie se svým problémem.
- **aktivní naslouchání** – když oběť hovoří, musí policista zaujmout pozici aktivního posluchače. Zde jsou uplatněny komunikační techniky, kterými jsou **shrnování** a **empatické mlčení**.
 - **Shrnování** – poté, co oběť dokončí větu, posluchač zopakuje podstatné body a zakončí svůj projev otázkou „porozuměl jsem Vám správně?“
 - **Empatické mlčení** – je to způsob, že druhému skutečně nasloucháme. Hlavně oběť je po kritické události ve zmatečném stavu, a mlčení ji spíše uklidňuje. Policista musí ticho trpělivě vydržet, i když je mu to subjektivně nepříjemné.
- **osobní vyjadřování** - při komunikaci s obětí je vhodné používat výrazy osobního charakteru, jako je např. „mám pocit, myslím si“, než úřednických „je stanoveno, bylo by dobré, apod.“.
- **vyjadřování samozřejmého (čtení myšlenek)** – oběť je po prožití kritické události v emocionálním rozrušení. Policista by měl oběti vysvětlit, že jí už nic nehrozí,

²³ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 127-128

a že úkolem policie je oběť ochránit a pomoci jí. To přesně oběť v tu chvíli potřebuje slyšet, neboť by se na tyto otázky sama zeptala. Jde o zkušenosti policistů, kteří tímto způsobem oběti „čtou myšlenky“, a čerpají tak z dřívějších zkušeností, kdy vědí, co chtějí oběti slyšet, co je zajímavé. Oběť se po tomto sdělení od policisty uklidní a získává pocit, že její reakce jsou normální.

- **vyjadřování pocitů** - policista je zavázán k nestrannosti, ale z psychologického hlediska to neznamena, že nemůže vyjádřit svůj pocit. Větou „je mi líto“, co se stalo“ neporušuje zásadu nestrannosti, ale naopak velmi vhodným, citlivým způsobem navozuje kontakt s obětí. Jsou situace, kdy je pokládání otázek nepříjemná i pro policistu, který musí oběti sdělit otázku velmi citlivě. Před položením otázky je vhodné sdělit větu charakteru „Nyní Vám položím několik otázek. Pravděpodobně to nebude příjemné. Budu postupovat velmi šetrně“. V podstatě jde o získání co nejvíce informací, proto je na místě postupovat velmi opatrně, a mimo citlivých otázek také vytvořit oběti bezpečné a klidné prostředí, ve kterém by byla schopna vzpomenout na co nejvíce údajů.²⁴

4.3 Předpoklady k přijetí nových policistů do služebního poměru

Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky, který:

- a) o přijetí písemně požádá,
- b) je starší 18 let,
- c) je bezúhonný,
- d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,
- e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- f) je plně svéprávný,
- g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion s.r.o., 1998, s. 128-129

i) nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.²⁵

Předpokladem k přijetí občana do služebního poměru je tedy podmínka, že má dosažené vzdělání středoškolské s maturitou. Vyžaduje-li to důležitý zájem služby, může být příslušník zpravodajské služby ve výjimečných případech přijat do služebního poměru, i když nesplňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební hodnost, do níž má být jmenován.²⁶ Další podmínkou je splnění přijímacího řízení, které obsahuje absolvování psychologických testů a odolnost vůči psychické zátěži prostřednictvím modelových situací, fyzické zdatnosti splněním limitů jednotlivých disciplín, a vyšetřením zdravotního stavu lékařem. Po úspěšném splnění přijímacího řízení jsou noví uchazeči přijati do služebního poměru, kdy služební funkcionář jmenuje při přijetí do tohoto poměru příslušníka do služební hodnosti stanovené pro služební místo, na něž byl ustanoven.²⁷ V den nástupu do služby nově přijatí policisté složí služební přísahu. Takto se noví policisté dostanou na své základní útvary, zejména pořádkové nebo dopravní policie, či jiných specializovaných pracovišť. Každý nově přijatý policista musí absolvovat **základní odbornou přípravu** ve školských zařízeních ministerstva vnitra. Doba od přijetí do služebního poměru až po nástup do základní odborné přípravy je různá. Většinou policisté jsou na základních útvarech, kdy se seznamují s policejní prací. V této době rovněž absolvují kurz zaměřený na ovládání střelné zbraně, který je nutný ke splnění povinnosti nosit služební zbraň. Poté mohou policisté vykonávat službu v terénu, avšak za dohledu délesloužícího policisty. Je to nutnost, neboť nováčci ještě nejsou odborně vyškolení k vykonávání služebních povinností, ať už v oblasti administrativy či služebních zákroků. Zde můžeme uvést příklad právě jednání s obětí trestného činu. Jednání s obětí vyžaduje určitý rozhled v oblasti sociální psychologie a psychologie osobnosti. Je to práce velmi náročná, neboť se policista ocitá při řešení služebních zákroků v situacích, které vyžadují teoretickou připravenost, praktické zkušenosti a operativní myšlení. I případ stejného charakteru je jiný, protože každá oběť reaguje odlišným způsobem, což vyžaduje rozdílné chování. Rovněž odlišné bude jednání mezi obětí, které bylo odcizeno motorové vozidlo, a obětí násilného trestného činu (např. loupeže či znásilnění).

²⁵ *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb.*, § 13 odst. 1

²⁶ *tamtéž*, odst. 2

²⁷ *tamtéž*, § 18 odst. 5

4.4 Systém vzdělávání a výcvik policistů

Základní filosofie policejního vzdělávání

- policejní práce musí být vždy službou občanovi, založená na zákaznickém principu,
- nová image policisty, policista musí být nejen vysoce profesionální, kvalifikovaný, motivovaný, ale i disponující vysokým etickým standardem,
- vzdělávání policistů musí být založeno na kompetenčním přístupu,
- odpovědnost bezpečnostního sboru, který je povinen vytvářet mimo jiné podmínky pro soustavné vzdělávání a zdokonalování odborné způsobilosti policistů
- osobní odpovědnost každého jednotlivce za odbornou připravenost k výkonu služby.²⁸

Příslušníci bezpečnostních sborů, včetně Policie ČR jsou vzděláni dle požadavku na kvalifikaci uvedené v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb.

Systém vzdělávání zahrnuje:

- 1) *kvalifikační přípravu*, která obsahuje
 - a) studium k získání stupně (a oboru) vzdělání, čímž se rozumí **ucelená část vzdělání**, již se dosahuje stupně vzdělání a která poskytuje **kvalifikaci pro výkon povolání**, nebo **studijní obor**, který je součástí studijního programu vysoké školy,
 - b) studium k získání zaměření vzdělání v **odborném studiu určeném k doplnění odborných vědomostí a dovedností** potřebných pro výkon služebních činností, nebo v **programech celoživotního vzdělávání** orientovaných na výkon služby,
 - c) studium k **získání dalšího odborného požadavku**, kdy jedním z kvalifikačních kursů je i **základní odborná příprava**,

²⁸ www.policie.cz [online], [cit. 2014-2-24] Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/system-vzdelavani-a-vycvik-policistu-39.aspx>>

d) studium ve specializační přípravě, která poskytuje kvalifikaci k vybraným činnostem, kdy **vedoucí příslušník je povinen zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni,**

2) *další odbornou přípravu*, a tím si **prohlubovat svoji odbornost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem**, dále bezpečnostní sbor je povinen vytvářet podmínky pro řádný a pokud možno bezpečný výkon služby. Za tímto účelem zajišťuje pro příslušníky zejména:

- **informování o právních předpisech** potřebných k výkonu služby, **seznamování se služebními předpisy**, nahlížení do nich a obstarávání jejich opisů na svůj náklad podle potřeby, jakož i seznamování s rozkazy a s informacemi potřebnými k výkonu služby,
- podmínky pro jejich **soustavné vzdělávání a zdokonalování odborné způsobilosti**,
- pro **získávání a zdokonalování znalostí, dovedností a návyků** potřebných pro výkon služby,

3) *přípravu na vykonání služební zkoušky*,

4) *systém manažerského vzdělávání*.²⁹

Pod výše uvedenými body 1 a 2 jsou vyňaty znění § 19,45 a 77, zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., zaměřené na **vzdělávání**. Pokud budeme hovořit o příslušnících Policie ČR, tak je z těchto bodů patrné, že každý policista by měl být odborně vyškolen k problematice, kterou ve výkonu služby vykonává. Tím se stává z daného policisty „odborník – specialista“, který má znalosti v určité problematice, a tím je jeho práce efektivnější. V Policii tak najdeme i tým specialistů v oboru psychologie, kteří poskytují psychologickou pomoc obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí. Ti jsou povoláni prostřednictvím operačního důstojníka na případy, jež to charakter činu a okolností vyžadují. Do doby příjezdu těchto specialistů jsou na místě ve většině případů policisté z útvarů pořádkové či dopravní policie, kteří si s obětí v těchto případech „nevědí rady“, a vyžadují odbornou pomoc. Policisté „zejména hlídkové služby“ nejsou tak odborně vyškoleni, jako specialisté, neboť absolvují pouze vzdělávací kurz **základní odborné přípravy**. Zde si

²⁹ Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb., §19,45,77

můžeme položit otázku, zda jsou policisté připraveni po absolvování základní odborné přípravy vhodně jednat a pomáhat obětem trestných činů?

4.5 Základní odborná příprava policistů

Bezprostředně po přijetí do služebního poměru absolvuje každý policista základní odbornou přípravu, která ho vybaví vědomostmi, dovednostmi a postoji nezbytnými pro výkon služby. Základní odborná příprava je zaměřena na právní aspekty řešení služebních úkolů, na taktické postupy k dosažení účelu služebních úkonů, na zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby a na techniku administrativy.³⁰

Toto vzdělání absolvují policisté v policejních školách zřízených ministerstvem vnitra. Jsou jimi:

- vyšší policejní škola MV v Praze (s detašovaným pracovištěm v Jihlavě)
- vyšší policejní škola MV v Holešově (s detašovaným pracovištěm v Brně)

Součástí základní odborné přípravy je i účast ve školních policejních střediscích, které spadají pod jednotlivá krajská ředitelství policie. V praxi je od září roku 2013 platný školící systém základní odborné přípravy následovně:

- **jeden měsíc** účast ve školícím policejním středisku, kde je hlavním úkolem nástupní příprava, jež obsahuje pořadové cvičení, ústrojovou kázeň, manipulace se zbraní, etika, kondice, ovládnutí emocí a strachu, jednání apod.
- následuje **šest měsíců** ve vyšší policejní škole MV, kde policisté absolvují první školní část
- poté jsou policisté opět školení zpět ve školských policejních střediscích po dobu **jednoho měsíce**, a následně **jeden měsíc** řízené praxe na policejních útvech
- závěrečná část je v kompetenci policejní školy MV, kde policisté absolvují **tři měsíce** druhé školní části, kdy na konci splní závěrečnou zkoušku.³¹

Základní odborná příprava trvá celkem 1 rok, a po úspěšném splnění závěrečné zkoušky jsou policisté připraveni k výkonu služby.

³⁰ VOKUŠ, J., *Policie České republiky*, Praha: Policejní Prezidium ČR, 2010, s.72

³¹ Dle schema základní odborné přípravy, Intranet PČR

4.5.1 Vzdělávání policistů v otázkách pomoci obětem trestných činů

Po úspěšném absolvování základní odborné přípravy, jsou policisté zařazeni ke svým základním útvarům, kde vykonávají služební povinnosti. Téměř každou službu se dostávají do kontaktu s obětí. Ve větší míře jde o oběti majetkových trestných činů. Zde není předpoklad, že by bylo zapotřebí odborné pomoci. Jsou ale i situace, kterým se policista nevyhne, a při výkonu služby přijde do krizové situace, jako jsou např. násilné trestné činy vražda, loupež, znásilnění, ale i sebevraždy, tragické nehody, nebo mimořádné události (např. povodně). Zde dochází ke kontaktu s obětí, kde je zapotřebí velmi opatrného citlivého jednání.

V základní odborné přípravě proto **oddělení psychologie a policejní etiky** vytváří metodický materiál na výuku, který je zaměřený na nácvik psychologických, etických a komunikativních dovedností, které jsou nezbytnou součástí policejní práce. V rámci tohoto oddělení je prováděna výuka ze zdravotní přípravy, kdy se žáci učí, jak správně postupovat při pomoci osobám, které prožily traumatizující situaci, kterými jsou např. násilná trestná činnost, nebo dopravní nehoda. Výuka se realizuje ve dvou částech, přičemž ta první je věnována teorii a druhá část se zabývá praktickým výcvikem formou dílčích modelových situací.³²

Výuka se zaměřuje na:

- důsledné dodržování jednání a vystupování dle Etického kodexu Policie ČR
- logické myšlení a samostatné rozhodování
- Odolnost vůči náročným životním situacím
- Komunikativní dovednosti
- Umění jednat s lidmi i ve zvláštních případech
- Schopnost organizovat a plánovat vlastní činnost
- Schopnost odolávat zátěžím
- Pochopení problémům společnosti a mezilidských vztahů³³

Příprava zahrnuje vystupování policisty na veřejnosti a jejich osobnost. V rámci psychologie je dále realizován kurz „řešení konfliktů pomocí analýzy transakcí“, ve

³² www.skolamv.cz [online], [cit. 2014-2-25] Dostupné na WWW:
<http://www.skolamv.cz/category/organizace-skoly/predmetova-oddeleni/oddeleni-psychologie-a-policejni-etiky/>

³³ tamtéž

kterém si žáci zdokonalují dovednost komunikace při konfliktních situacích, a učí se minimalizovat vzniklé negativní situace. Dále jsou organizovány přednášky, na kterých z policejní praxe odborníci vysvětlují a seznamují žáky s institucemi, které poskytují pomoc v krizi.³⁴

Dalším přínosem do služby je též cvičení, na kterých je vysvětleno, jak by měl policista jednat s obětí trestného činu. Necitlivý a netaktní přístup policisty by mohl způsobit sekundární viktimizaci, neboli druhotnou újmu oběti. Neméně důležitá je rovněž přednáška o novém **zákoně o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb.** a postup při výslechu, kdy jsou oběti vysvětleny **základní informace** dle tohoto zákona s **poučením poškozeného-oběti** trestného činu v trestním řízení.

Takto to vypadá, že policisté mají dostatek informací ohledně obětí. Ano, můžeme skutečně zhodnotit, že tyto informace jsou dostatečné, ale v praxi je výcvik směřován spíše na řešení a zvládání stresových situací prostřednictvím modelových akcí, aby policista neselhal a úspěšně zvládl služební zákrok.

Policista by měl oběti poskytnout **právní, psychologickou a morální pomoc**. Už jen to, že se policisté v akutních případech dostaví na místo činu, pomáhají tím oběti v rámci zajištění bezpečí. Je-li potřeba, poskytnou policisté základní zdravotnické ošetření, na což jsou také proškoleni. Následně před započítím výslechu jsou oběti ze strany policistů náležitě poučeni o jejich právech. To jsou aspekty, které jsou policisté ve výkonu služby oběti plně poskytnout.

Nicméně v některých případech je nutnost na místo přivolat odbornou pomoc ze strany Policie.

³⁴ www.skolamv.cz [online], [cit. 2014-2-25] Dostupné na WWW: <http://www.skolamv.cz/category/organizace-skoly/predmetova-oddeleni/oddeleni-psychologie-a-policejni-etiky/>

5 SYSTÉM PSYCHOLOGICKÉ POMOCI OBĚTEM V POLICII ČR

5.1 Odborná pomoc obětem trestných činů ze strany Policie ČR

Systém psychologické pomoci obětem je upraven v závazném pokynu policejního prezidenta č. 97/2010 (dále ZP PP č.97/2010). Pomoc ve smyslu tohoto pokynu zahrnuje:

- Poskytnutí první psychické oběti vyškolenými krizovými interventy
- Nepřetržitou telefonickou podporu zajišťovanou skupinou krizové intervence
- Zprostředkování kontaktu mezi obětí a externí organizací poskytující následnou psychologickou, psychosociální a sociálně-právní pomoc.³⁵

Systém psychologické pomoci je uplatňován zejména ve vztahu:

- K zvláště zranitelným obětem dle § 2 odst. 4 zákona č. 45/2013 Sb (uvedeno v kapitole 2.6)
- K pozůstalým po obětech úmyslných násilných trestných činů s následkem smrti
- K oběti trestného činu vraždy nebo zabití
- K oběti, které byla způsobena jiným úmyslným násilným trestným činem těžká újma na zdraví
- K oběti domácího násilí či nebezpečného pronásledování
- K obětem mimořádných událostí
- K oběti dopravních nehod s těžkou újmou na zdraví nebo pozůstalým po obětech nehod s následkem smrti
- K rodinným příslušníkům pohřešovaného, zejména dítěte
- K osobě, již je poskytována krátkodobá ochrana³⁶

5.1.1 Krizový intervent

Krizovým interventem je pracovník policie, který zabezpečuje psychologickou pomoc obětem. Informuje ji o možnostech poskytnutí psychologické, psychosociální nebo sociálně-právní pomoci příslušnou externí organizací. V případě souhlasu oběti, tuto pomoc zprostředkují. Oběti může rovněž předat svůj telefonní kontakt pro potřeby vzniklých opětovných psychických problémů či poskytnutí dalších informací. O

³⁵ Krajské ředitelství policie plzeňského kraje, obor psychologických služeb, prezentace

³⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č.97/2010 čl. 3 odst. 2

poskytnutí psychologické pomoci informuje pracovníka skupiny krizové intervence, případně s ním konzultuje vzniklé problémy. Jsou li na místě jiné složky integrovaného záchranného systému, tak s nimi spolupracuje. Po celou dobu výkonu v oblasti psychologické pomoci je krizový intervent povinen se průběžně vzdělávat.³⁷

Pro lepší přehled je v následujícím grafu uveden počet intervenovaných osob dle typu události v letech 2010 – 2012, kde je patrný zásadní význam zřízení krizové intervence v Policii, vzhledem k nárůstu využívání systému psychologické pomoci. Jelikož systém byl zřízen v červenci roku 2010, jsou počty z roku 2010 uvedeny pouze za 6 měsíců.

Graf č. 1 – počet intervenovaných osob dle typu události v letech 2010 – 2012

Typ události	2010		2011		2012	
	Osob	%	Osob	%	Osob	%
TČ - vražda, zabití, usmrcení	65	12,6%	128	5,9%	172	6,3%
TČ - loupež	10	1,9%	63	2,9%	76	2,8%
TČ - ublížení na zdraví, napadení	12	2,3%	53	2,5%	43	1,6%
TČ - týrání osoby	5	1,0%	37	1,7%	31	1,1%
TČ - vyhrožování, pronásledování	3	0,6%	38	1,8%	42	1,5%
TČ - znásilnění	38	7,4%	204	9,5%	139	5,1%
TČ - pohlavní zneužívání	10	1,9%	31	1,4%	33	1,2%
TČ - únos dítěte či osoby duš. nemocné	3	0,6%	3	0,1%	3	0,1%
TČ - násilí a vyhrožování sk. obyvatel	0	0,0%	3	0,1%	0	0,0%
TČ - omezování n. zbavení osobní svobody	3	0,6%	3	0,1%	6	0,2%
TČ - krádež vloupáním	0	0,0%	2	0,1%	4	0,1%
TČ - JINÉ	7	1,4%	39	1,8%	46	1,7%
POHŘEŠOVÁNÍ - dítěte, mladistvého	4	0,8%	12	0,6%	20	0,7%
POHŘEŠOVÁNÍ - dospělého	0	0,0%	45	2,1%	24	0,9%
NEHODA - dopravní	126	24,4%	462	21,4%	651	23,9%
NEHODA - pracovní úraz	6	1,2%	45	2,1%	55	2,0%
NEHODA - utonutí	19	3,7%	91	4,2%	69	2,5%
NEHODA - jiné	23	4,5%	96	4,5%	81	3,0%
KU - povodeň	24	4,7%	0	0,0%	0	0,0%
KU - požár	6	1,2%	20	0,9%	26	1,0%
KU - jiné	0	0,0%	7	0,3%	0	0,0%
SEBEVRAŽDA	117	22,7%	575	26,7%	818	30,0%
ÚMRTÍ - jiné	35	6,8%	200	9,3%	388	14,2%
Σ	516	100,0%	2157	100,0%	2727	100,0%

Pramen: výroční zpráva 2012, oddělení vedoucího psychologa, Policejní prezidium ČR, Praha

5.1.2 Lektor krizových interventů

Lektory jsou speciálně vyškolení příslušníci policie, kteří mají na základě osvědčení oprávnění ke školení krizových interventů. Sami se podílejí na poskytování krizové intervence a koordinují tým krizových interventů v rámci krajského ředitelství

³⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č.97/2010 čl. 4 odst. 1

policie. Jsou zodpovědní za odborné školení krizových interventů, ale i dalších policistů, mezi které patří např. operační důstojník nebo vedoucí pracovník zajišťující akceschopnost útvaru policie při plnění úkolů.³⁸

5.1.3 Skupina krizové intervence

Skupina krizové intervence koordinuje celý systém psychologické pomoci ze strany Policie ČR. V čele stojí vedoucí psycholog Policie ČR, který sídlí na policejním prezidiu. Metodicky vede systém psychologické pomoci obětem v Policii ČR. Skupina krizové intervence jmenuje a zajišťuje školení nových lektorů ve spolupráci s externími organizacemi. Dále zajišťuje nepřetržitou telefonickou podporu psychologické pomoci obětem.³⁹

5.1.4 Vznik intervenčního týmu

Každé krajské ředitelství policie má vlastní úpravu stálého intervenčního týmu. V plzeňském kraji je stálý intervenční tým zřízen na základě rozkazu č. 56 ředitele Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje ze dne 12. Dubna 2011. Tým má následnou podobu:

- Koordinátorku týmu
- 2 lektory, kteří zodpovídají za školení krizových interventů (vyškoleni ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí)
- 42 krizových interventů

Celkem bylo od roku 2011 na seminářích vyškoleno 180 příslušníků policie. Školení nových interventů je dvoudenní, kdy každé dva roky musí absolvovat rovněž dvoudenní inovační kurz. Policejní vyjednávači jsou proškoleni v kurzu, který trvá 3 dny. Na kurzech je hlavním předmětem školení problematika týkající se obětí a jednání s nimi, dále vysvětlení okolností stresu, trauma, sdělování nepříjemných zpráv, jednání s pozůstalými, nebo obětí trestného činu znásilnění. Součástí kurzu jsou i modelové situace s vyhodnocením kladných a záporných postupů.⁴⁰

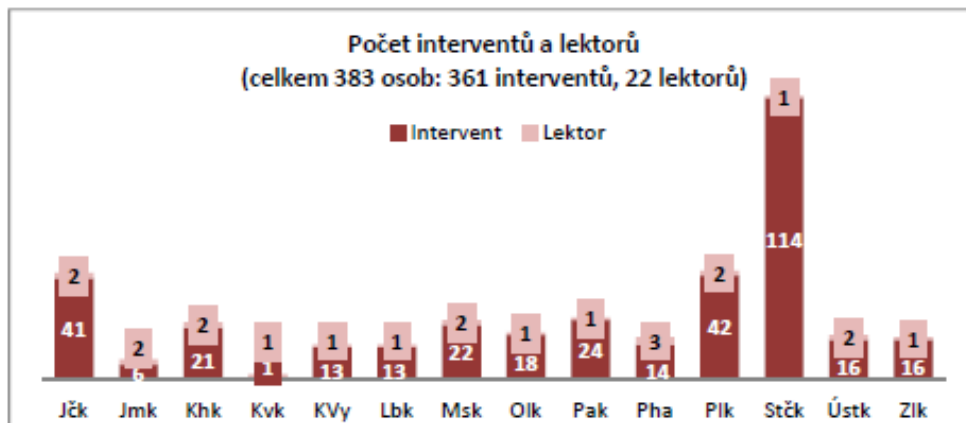
V jednotlivých krajích Policie ČR je počet interventů a lektorů systému pomoci obětem uveden v následujícím grafu.

³⁸ *Krajské ředitelství policie plzeňského kraje, obor psychologických služeb, prezentace*

³⁹ *tamtéž*

⁴⁰ *tamtéž*

Graf č. 2 – počet interventů a lektorů v roce 2012

Pramen: výroční zpráva 2012, oddělení vedoucího psychologa, Policejní prezidium ČR, Praha

5.2 Spolupráce mezi Policií ČR a Bílým kruhem bezpečí

Pro zkvalitnění podpory a pomoci obětem trestným činům byla uzavřena dohoda mezi Policií ČR a Bílým kruhem bezpečí. Tato pomoc se týká i svědků trestných činů, pozůstalých po obětech, kdy je hlavním důvodem předcházení druhotné újmy. Cílem je ze strany Policie ČR co nejrychlejší zprostředkování bezplatné pomoci oběti poskytované Bílým kruhem bezpečí. Tato dohoda je vyjádření obou stran se efektivně podílet na zmírňování následků trestného činu a zvyšování úrovně ochrany veřejnosti. Tato dohoda je uveřejněna na základě rozkazu policejního prezidenta ze dne 13. srpna 2010.⁴¹

System psychologické pomoci obětem trestných činů v PČR ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí probíhá v praxi následovně:

- Operační důstojník vyrozumí o požadavku psychologické pomoci krizového intervenanta
- Krizový intervent poskytne oběti/pozůstalému prvotní psychickou pomoc
- Vyhodnotí li to krizový intervent jako důležité, předá oběti telefonický kontakt na svoji osobu

⁴¹ Krajské ředitelství policie plzeňského kraje, obor psychologických služeb, prezentace

- Následně informuje oběť o poskytnutí psychologické, psychosociální, nebo sociálně-právní pomoci ze strany externí organizace, např. Bílého kruhu bezpečí
- Oběti nabídne a zprostředkuje pomoc Bílého kruhu bezpečí, kdy ji poučí o předání osobních údajů této organizaci na základě jejího výslovného souhlasu písemnou formou
- Krizový intervent předá tyto osobní údaje centrále Bílého kruhu bezpečí
- Pracovník bílého kruhu bezpečí v nejbližším pracovním dnu naváže kontakt s obětí a nabídne mu pomoc.⁴²

⁴² Krajské ředitelství policie plzeňského kraje, obor psychologických služeb, prezentace

6 PRAKTICKÁ ČÁST

6.1 Cíle praktické části a výzkumné předpoklady

Cílem výzkumu bakalářské práce bude analyzovat postoj policistů v otázkách pomoci obětem trestných činů. Zejména se zaměřím na jejich přehled a znalosti v oblasti psychologické, právní a morální pomoci, a rovněž na komunikační dovednosti při jednání s oběťmi. Dotazník bude předložen policistům zejména hlídkové služby, kteří jsou s obětí po spáchání trestného činu v kontaktu jako první.

K realizaci budou proto zkoumány stanovené předpoklady:

1 předpoklad: Většina respondentů bude schopna označit adekvátní způsob při jednání s obětí trestného činu.

2 předpoklad: Většina respondentů bude schopna zvolit věcně správně odpovědi na otázky právních aspektů pomoci obětem trestných činů.

3.předpoklad: Většina respondentů bude schopna zvolit věcně správně odpovědi na otázky psychologických aspektů pomoci obětem trestných činů.

4 předpoklad: lepší znalosti a schopnosti při jednání s obětí trestných činů mají respondenti, kteří mají délku praxe vyšší než 5 let.

6.2 Metodologie výzkumu

Metodologie je disciplína, jejímž předmětem jsou nástroje vědy. Je to nauka o metodách vědy, resp. teorie jejich metod, zahrnující i jejich zkoumání, kritická hodnocení a zobecnění. Metodologie coby teorie metody srovnává poznávací postupy a jejich výsledky a vytváří tím aktuální soubor poznatků o způsobech poznávání a o kritériích správnosti použitých prostředků. Na úrovni konkrétních vědních disciplín se

pak stává jakousi soustavou pravidel, jak lze dojít k vysvětlení určitých jevů či ověření určitých předpokladů.⁴³

Dotazníková metoda je v sociálních výzkumech poměrně rozšířenou a v některých oborech tradiční technikou. Standardizovaný dotazník užívaný v kvantitativním šetření představuje soubor převážně uzavřených, několika polo uzavřených a ve výjimečných případech pár otevřených otázek. Údaje jsou kvantitativně zpracovatelné, velmi dobře tříditelné a srovnatelné. Mezi problémy tohoto způsobu výzkumu patří návratnost dotazníků.⁴⁴

Výzkum byl proveden na obvodních odděleních policie Plzeň. Výzkum proběhl v prvním týdnu měsíce březen v roce 2014, formou standardizovaného dotazníku tvorbou vlastních otázek.

Cílová skupina byla zaměřena především na policisty v hlídkové službě různého věku, kteří byli rozděleni do skupin do pěti let a nad pět let praxe. Celkem bylo dotazováno 50 respondentů, z toho 43 mužů a 7 žen. Dotazník obsahuje celkem 12 otázek, u kterých je možné volit z několika odpovědí, mimo otázek 1,2,8,11 a 12, zde je možnost pouze jedné varianty.

Výsledky byly zpracovány v programu Microsoft Excel.

6.3 Prezentace a interpretace výsledků výzkumu

Otázka č. 1 a 2 – Pohlaví a doba odsloužených let respondentů

Dotazníku se zúčastnilo celkem 50 respondentů, z toho 43 mužů a 7 žen.

Podle délky odsloužených let u policie se respondenti rozdělili do skupin A a B:

- 17 respondentů **do pěti let praxe – skupina A**
- 33 respondentů **nad pět let praxe – skupina B**

Tabulka č. 1 – struktura odpovědí na otázku č. 2

délka praxe	skupina A	skupina B
počet	17	33
hodnota v procentech	100%	100%

Pramen: dotazníkové šetření

⁴³ REICHEL, J., *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*, Praha, Grada Publishing a.s., 2009, s.17

⁴⁴ tamtéž, s.119-120

Otázka č. 3 – Při prvním kontaktu s obětí se chovám:

Tabulka č. 2 – struktura odpovědí na otázku č. 3

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
zdvořile	17	100%	33	100%
citlivě	9	53%	19	58%
empaticky	11	65%	19	58%
úředně	12	71%	25	76%
arogantně	0	0%	0	0%

Pramen: dotazníkové šetření

Na tuto otázku odpověděli respondenti skupin A i B 100% (17 respondentů skupiny A, 33 respondentů skupiny B) odpovědí zdvořile, a u ostatních odpovědí je poměr v procentech téměř shodný. U skupiny A uvedlo 53% (9 respondentů) odpověď citlivě, 65% (11 resp.) empaticky a 71% (12 resp.) úředně. Skupina B uvedlo 58% (19 resp.) odpověď citlivě, 58% (19 resp.) empaticky a 76% (25 resp.) úředně. Stejným poměrem skončila odpověď arogantně, na kterou neodpověděl žádný respondent z obou skupin.

Otázka č. 4 – Když zjistím, že oběť je z důvodu prožití krizové situace ve špatném psychickém stavu:

Tabulka č. 3 – struktura odpovědí na otázku č. 4

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
zavolám RZS	9	53%	3	9%
vyrozumím krizového intervenanta	3	18%	16	48%
snažím se citlivým způsobem oběť uklidnit	17	100%	27	82%
začnu ji klást otázky typu "co se stalo, jak vypadal pachatel?"	15	88%	31	94%
jdu si zakouřit, než se oběť uklidní	0	0%	0	0%

Pramen: dotazníkové šetření

Výsledkem je velmi značný zájem pomoci oběti vlastními silami, kdy respondenti skupiny A volili 100% (17 resp.) a skupiny B 82% (27resp.) způsob uklidnit oběť citlivým způsobem. Velkou úlohu zde hraje také zjištění informací ke spáchanému trestnému činu a k osobě pachatele, kdy odpovědi činí 88% (15 resp. skupiny A) a 94% (31 resp. skupiny B). Rozdíl mezi skupinami respondentů vzhledem k praxi je patrný u odpovědi vyrozumění krizového intervenanta. Zatímco skupina B volila tuto možnost 48%

(16 resp.) , skupina A pouze 18% (3 resp.). Větší zastoupení má skupina A v odpovědi zavolání RZS, a to 53% (9 resp.) ku 9% (3 resp. skupiny B). Je možné, že respondenti s menší praxí nevědí o zřízení krizové intervence v Policii.

Otázka č. 5 – Jakým způsobem sdělím nepříjemnou zprávu oběti:

Tabulka č. 4 – struktura odpovědí na otázku č. 5

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
zprávu sdělím osobně, přímo, avšak citlivě a empaticky	17	100%	33	100%
zajistím nepřítomnost dětí	9	53%	31	94%
požádám oběť, aby se raději posadila	15	88%	28	85%
zprávu sdělím rychle, mezi dveřmi	0	0%	0	0%
telefonem	0	0%	0	0%

Pramen: dotazníkové šetření

Výsledek je velmi pozitivní, kdy obě skupiny respondentů reagují plným počtem na první odpověď, tedy 100%. (17 resp. u skupiny A, 33 resp. u skupiny B). Na další dvě možnosti uvádějí respondenti skupiny A v hodnotách 53% (9 resp.), 88% (15 resp.) a u skupiny B 94% (31 resp.), 85% (28 resp.). Na zbývající možnosti „které nejsou vhodné“ nikdo nereaguje.

Otázka č. 6 – Stalo se Vám někdy, že kvůli vysoké pracovní vytíženosti jste se nemohl/a věnovat oběti dostatečně?

Tabulka č. 5 – struktura odpovědí na otázku č. 6

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
ano	17	100%	33	100%
ne	0	0%	0	0%
ano, ale snažil jsem se neselhat v komunikaci s obětí	7	41%	26	79%

Pramen: dotazníkové šetření

Z výsledku je patrné, že jsou respondenti velmi pracovně vytíženi, což ukazuje výsledek 100% obou skupin (17 resp. skupiny A, 33 resp. skupiny B). Dále skupina B převyšuje respondenty skupiny A v zastoupení 79% (26 resp.) ku 41% (7 resp.) u odpovědi, která vystihuje schopnost respondentů i přes náročnost pracovní vytíženosti neselhat v komunikaci.

Otázka č. 7 – Kdy poučíte oběť o jejich právech?

Tabulka č 6 – struktura odpovědí na otázku č. 7

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
hned v úvodu rozhovoru	8	47%	3	9%
až bude vhodná příležitost	5	29%	31	94%
před výsledkem	17	100%	33	100%
oběť nepoučím	0	0%	0	0%

Pramen: dotazníkové šetření

V odpovědích se obě skupiny respondentů shodují, že oběť poučí před započítím výsledku, což je patrné 100% odpovědí (17 resp. skupiny A, 33 resp. skupiny B). Rozdíl je patrný v ostatních odpovědích, kdy 94% u skupiny B(31 resp.) volila jako správnou odpověď dobu, až k tomu bude vhodná příležitost, zatímco u skupiny A tuto variantu volilo 29% (5 resp.). Další rozdíl je v první odpovědi, kdy by hned v úvodu poučila oběť skupina A 47% odpovědí (8 resp.), kdežto u skupiny B je to pouze 9% (3 resp.). Poslední odpověď „která je špatná“ by nevolil žádný z respondentů.

Otázka č. 8 – Nový zákon o obětech trestných činů č.45/2013 Sb. je? (pouze jedna odpověď)

Tabulka č. 7 – struktura odpovědí na otázku č. 8

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
srozumitelný, obsahuje široký výčet práv obětí	9	53%	28	85%
nedostačující	1	6%	2	6%
nevím, nečetl jsem ho	7	41%	3	9%

Pramen: dotazníkové šetření

Výsledkem je patrný rozdíl mezi oběma skupinami. Respondenti skupiny B uvedli v hodnotě 85% (28 resp.), že nový zákon o obětech je dostačující, pouze zanedbatelná část 6% (2 resp.) ho považuje za nedostačující, a 9% (3 resp.) uvedlo, že jej nečetli. U respondentů skupiny A je neznalost tohoto zákona v zastoupení 41% (7 resp.) , a jen 53% (9 resp.) jej považuje za srozumitelný, dostačující.

Otázka č. 9 – úkolem příslušníka krizové intervence je:

Tabulka č. 8 – struktura odpovědí na otázku č. 9

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
poskytnutí akutní psychologické pomoci oběti	15	88%	33	100%
poskytnutí informací oběti o následné externí pomoci	9	53%	29	88%
poskytnutí kurzu sebeobrany oběti	2	12%	0	0%
ohledání místa činu	3	18%	0	0%

Pramen: dotazníkové šetření

Výsledkem je patrný přehled obou skupin, že krizový intervent poskytuje akutní psychologickou pomoc obětem. Respondenti skupiny A odpověděli na tuto otázku v zastoupení 88% (15 resp.) a respondenti skupiny B 100% (33 resp.). Rovněž druhá odpověď je ve větší míře zodpovězena respondenty skupiny B v poměru 88% (29 resp.) ku 53% skupiny A (9 resp.). Zbývající dvě odpovědi byly označeny pouze u skupiny A, konkrétně 12% (2 resp.) a 18% (3 resp.). Tyto odpovědi nejsou správné. U této otázky jasně převažuje přehled respondentů skupiny B.

Otázka č. 10 - Své znalosti v oblasti obětí trestných činů jsem získal:

Tabulka č. 9 – struktura odpovědí na otázku č. 10

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
v základní odborné přípravě	8	47%	5	15%
specializovaným kurzem	0	0%	6	18%
samostudiem	15	88%	31	94%
přednáškou externí organizací	3	18%	9	27%
praxí	13	76%	28	85%

Pramen: dotazníkové šetření

Z výsledku můžeme vyhodnotit, že respondenti ve větší míře své znalosti v oblasti obětí trestného činu získávají samostudiem v poměru 88% (15 resp.) skupiny A, 94% (31 resp.) skupiny B, nebo během své praxe 76% (13 resp.) skupiny A, 85% (28 resp.) skupiny B. Rozdíl je v odpovědi „v základní odborné přípravě“, neboť respondenti skupiny A uvedli tuto možnost v hodnotě 47% (8 resp.), zatímco skupina B v 15% (5 resp.). Zde je možná odchylka vzhledem k lepšímu vzdělávání v oblasti obětí trestných činů v současném policejním školství.

Otázka č. 11 – Práva a informace jsem schopen (schopna) oběti sdělit: (pouze jedna odpověď)

Tabulka č. 10 – struktura odpovědí na otázku č. 11

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
ihned na místě činu	7	41%	25	76%
po poradě s kolegou	4	24%	3	9%
až před výsledkem, po nahlédnutí do policejní evidence	6	35%	5	15%

Pramen: dotazníkové šetření

U této otázky je značný rozdíl v odpovědích respondentů. Je patrné, že respondenti skupiny A jsou schopni poučit a informovat oběť ve větší míře po poradě s kolegou - 24% (4 resp.), či po nahlédnutí do policejní evidence - 35% (6 resp.). To může znamenat jejich neznalost. Necelá polovina (41% - 7 resp.) by byla schopna oběť prvotně poučit na místě činu. U respondentů skupiny B je schopnost poučení na místě vyznačeno v odpovědích 76% (25 resp.), což představuje vyšší přehled a znalost.

Otázka č. 12 – Kdo podle Vás hraje největší roli v pomoci oběti trestného činu? (pouze jedna odpověď)

Tabulka č. 11 – struktura odpovědí na otázku č. 12

délka praxe	odpověď			
	skupina A		skupina B	
hlídka Policie	2	12%	0	0%
krizový intervent PČR	4	24%	9	27%
rodina oběti	3	18%	2	6%
externí organizace zaměřená na pomoc obětem	8	47%	13	39%
anonymní linka pomoci	0	0%	9	27%

Pramen: dotazníkové šetření

Výsledkem je převažující názor respondentů, že oběti nejvíce pomohou krizoví interventi s externí organizací. Co se týká odpovědi „krizový intervent“ je zde zastoupení v poměrech 24% (4 resp.) skupiny A, 27% (9 resp.) skupiny B. U odpovědi „externí organizace zaměřená na pomoc obětem“ je výsledek 47% (8 resp.) skupiny A, 39% (13 resp.) skupiny B. Značná část respondentů skupiny B dále uvedla odpověď anonymní linky pomoci v hodnotě 27% (9 resp.). Respondenti skupiny A si v určitém

zastoupení myslí, že oběti pomůže hlídka policie (12% - 2 resp.) a rodina oběti (18% - 3 resp.).

6.4 Diskuse

Na základě výsledků výzkumu provedeného vlastním šetřením a stanovenými předpoklady byly vyvozeny následující závěry:

1 předpoklad: Většina respondentů bude schopna označit adekvátní způsob při jednání s obětí trestného činu.

Tento předpoklad se dotýká otázek č.3,5 a 6.

V otázce č. 3, kdy bylo zjištěno, že 100% respondentů obou skupin se chová při prvním kontaktu s obětí zdvořile, a více jak 50 % citlivě, empaticky, ale při ctění etického kodexu policie ČR také úředně. Nevhodnou odpověď nevolil žádný z respondentů.

V otázce č 5 bylo též ověřeno, že respondenti volí vhodný způsob sdělení nepříjemné zprávy oběti. Nikdo z dotazovaných nevolil špatné odpovědi. V procentuálním vyhodnocení jsou na tom lépe respondenti skupiny B.

U otázky č. 6 bylo zjištěno, že se respondenti z důvodu vysoké pracovní vytíženosti setkali se situací, kdy nebyli schopni se věnovat oběti dostatečně, což označilo 100% respondentů obou skupin. I přes tento problém bylo ve velkém počtu odpovědí zjištěno, že respondenti se i přes to snažili neselhat v komunikaci s obětí. Poměr zastoupení v procentech je 79% u skupiny B ku 41% u skupiny A. Z tohoto výsledku je opět vyšší zájem pomoci oběti ze strany respondentů skupiny B.

Závěrem lze konstatovat, že 1. předpoklad byl **splněn** i za podmínek, že respondenti skupiny B jsou vzhledem k odpovědím lépe schopni jednat s obětí.

2 předpoklad: Většina respondentů bude schopna zvolit věcně správně odpovědi na otázky psychologických aspektů pomoci obětem trestných činů.

Tento předpoklad se dotýká otázek č. 4, 9,12.

V otázce č. 4 byl zjištěn zájem o psychologickou podporu vyrozuměním krizového intervanta, nebo vlastním citlivým přístupem. Značný byl i zájem o kladení otázek typu „co se stalo, jak vypadal pachatel, atd.“, to ale přisuzují k policejní práci, kdy jakákoliv informace je ku prospěchu dopadení pachatele. Z výsledku bylo zjištěno, že převážně

respondenti skupiny B by volili možnost vyrozumění krizového intervenanta ve větším zastoupení než skupina A, ta by volila možnost přivolání RZS. Může jít tudíž o větší přehled respondentů skupiny B o zřízení krizové intervence v Policii.

Otázka č. 9 se zabývá znalostí, zda respondenti vědí, k čemu byla u PČR zřízena krizová intervence. Odpovědi jsou pozitivní, neboť téměř všichni respondenti uvedli správné odpovědi „ poskytnutí akutní psychologické pomoci a poskytnutí informací oběti o následné externí pomoci“. Respondenti skupiny A uvedli jen v nepatrné míře možnost nesprávných odpovědí. I přes to můžeme hodnotit tuto otázku jako splněnou, kdy však mírně převyšují respondenti skupiny B svými znalostmi skupinu A.

Otázka č.12 poukazuje na respondenty, kteří svými odpověďmi vyjádřili svůj názor, kdo hraje v otázkách pomoci obětem největší roli. Výsledkem je označení převážně odpověď „externí organizace“ a také téměř čtvrtina dotazovaných obou skupin uvedla odpověď „krizový intervenant“.

Co se týká **psychologické pomoci** obětem, tak vyhodnocením odpovědí můžeme rovněž pokládat tento předpoklad jako **splněný**, s mírně lepším postavením respondentů skupiny B.

3 předpoklad: Většina respondentů bude schopna zvolit věcně správně odpovědi na otázky právních aspektů pomoci obětem trestných činů.

Tento předpoklad se dotýká otázek č. 7,8,11.

Otázka č. 7 poukazuje na schopnost respondentů obět' poučit o jejich právech. Ve většině byla uvedena odpověď, že poučení provede respondent až k tomu bude vhodná příležitost, a dále před započítáním výslechu.

Otázka č. 8 je směřována k novému zákonu o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb.. Zde se obě skupiny v odpovědích dělí. Zatímco respondenti skupiny B spatřují nový zákon jako plně dostačující, u skupiny A je to zhruba polovina. Téměř druhá polovina jej nečetla.

Otázka č. 11 poukazuje o schopnosti sdělit oběti jejich práva vlastní znalostí, nebo po poradě s kolegou či nahlédnutím do policejní evidence. Zde je patrná větší zkušenost respondentů skupiny B, kteří jsou schopni poučit obět' ihned na místě.

U tohoto předpokladu lze konstatovat, že **právní pomoc** poskytnuté oběti ze strany respondentů skupiny B je oproti skupině A výraznější. Celkově můžeme vyhodnotit tento předpoklad jako **splněný**, avšak opět s větší znalostí respondentů skupiny B.

4 předpoklad: Lepší znalosti a schopnosti při jednání s obětí trestných činů mají respondenti, kteří mají délku praxe vyšší než 5 let.

Vyhodnocením všech odpovědí na položené otázky můžeme konstatovat závěr, že mírně lepší znalosti a schopnosti v oblasti pomoci obětem trestných činů mají respondenti skupiny B, v tomto dotazníku uvedení nad pět let praxe. Tímto můžeme pokládat třetí předpoklad jako **splněný**.

7. Návrh metodického plánu zaměřeného na vzdělávání policistů v oblasti obětí trestných činů

Velmi mě potěšil výsledek výzkumu, nicméně jde o dotazník, který vyplnilo 50 respondentů z řad Policie ČR. Musíme si uvědomit, že celkový počet příslušníků Policie ČR je v současné době necelých 40 000, a bylo by dobré provést celoplošný vzdělávací program zaměřený na kontakt „policista – oběť“. Vzhledem k tomu, jaká je oblast týkající se obětí závažné téma, rozhodl jsem se zpracovat metodický plán, který by v této problematice policistům rozšířil znalosti a komunikační dovednosti.

Na základě tohoto metodického plánu by se uskutečnilo dvoudenní školení v rozsahu hodin 07 – 15 hod., přičemž by byla plánovaná doba na oběd od 11 – 11:30 hod. Tohoto školení by se průběžně zúčastnili všichni policisté v jednotlivých krajích policejních ředitelství, a to v počtu 50 policistů na kurz, aby nebyl ohrožen řádný chod služby. Kurz by vedl lektor krizové intervence krajského ředitelství policie, za podpory pracovníka Bílého kruhu bezpečí, policejního intervenanta a kriminalisty z oddělení násilí, především z problematiky mravnostní, neboť ti jsou speciálně proškolení k výsledkům nezletilých, a tudíž by mohli obohatit kurz svými postřehy z praxe. Kurz by tak měl garanta programu, lektora, a přítomné specialisty. Rovněž by byla zajištěna místnost pro konání programu s dostatečným počtem míst k sezení, a dále pomůcky k prezentaci (počítač, projektor, promítací plátno, atd.).

Cílem programu bude vysvětlit a obohatit policisty vědomostmi, které jim pomůžou ve správném jednání s obětí, a tudíž zamezení sekundární újmy. Snahou je připravit policisty do výkonu služby, aby byli schopni oběti poskytnout pomoc psychologickou, právní a morální. Na praktických příkladech a modelových situacích budou vysvětleny klady a zápory, které můžou mít pro oběť pozitivní, nebo naopak negativní důsledky.

Obsahem bude teoretická část, kde lektor prezentuje a seznámí účastníky programu s následujícími body:

- Nový zákon o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 97/2010 – kde je upraven systém psychologické pomoci v Policii ČR
- Cílové skupiny systému psychologické pomoci obětem

- Vymezení a náplň příslušníků krizové intervence, lektorů a skupiny krizové intervence – jejich fungování v praxi
- Dohoda mezi Policií ČR a Bílým kruhem bezpečí
- Předání osobních údajů oběti organizaci Bílý kruh bezpečí
- Fungování celého systému v praxi
- Jednání s obětí

Součástí teoretické části bude rovněž účastníkům programu „zejména územně odpovědným policistům“ vysvětlit, aby v rámci svého rajonu během služby obcházeli objekty „především herny, bary a benzinové čerpací stanice“ a vysvětlili obsluhám, jak se mají v případě krizové situace zachovat. Jde o osoby, které vzhledem ke své profesi mají vyšší viktimgenní potenciál, tedy je zde vyšší riziko, že se stanou obětí trestného činu (např. loupeže). Už toto „gesto“ ze strany Policie vede k větší důvěře a pocitu bezpečí u osob vykonávající tuto profesi.

V další části programu by se přistoupilo k modelovým situacím, kde by se následně tyto situace analyzovaly, a vysvětlily by se klady či zápory řešení tohoto problému. Hlavní důraz by byl kladen na jednání s dětmi, které jsou zvláště zranitelnými oběťmi.

Závěr by byl věnován účastníkům programu k diskusi, především k vyjádření jejich námitek či jiných názorů tak, aby se různé pochybnosti vyřešily na místě, než v průběhu vyšetřování.

8 ZÁVĚR

Obětem trestných činů je věnována pozornost až od poloviny 20 století. Do té doby se hájila práva a osobní svobody pouze u osob, proti kterým bylo vedeno trestní řízení. Vydáním předpisů a směrnic Evropské unie je v poslední době obětem trestných činů věnována značná pozornost. V české republice můžeme uvést jako pozitivní posun v této problematice vydání nového zákona o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb.. Do nedávna byla ochrana práv obětí roztržena do několika zákonů. Nový zákon o obětech je zásadní rozšíření práv obětí, posílení pomoci, a zpřehlednění právní úpravy v této oblasti.⁴⁵ Dalším přínosem v oblasti pomoci obětem trestných činů je zřízení systému zprostředkování psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem mimořádných událostí v Policii České republiky. Pro lepší efektivitu práce uzavřela Policie ČR dohodu o spolupráci s Bílým kruhem bezpečí. Externí organizace zaměřené na pomoc obětem trestných činů hrají v této oblasti také důležitou roli.

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou pomoci obětem trestných činů. V teoretické části se autor nejprve věnoval tématům souvisejícím s oběťmi, kterými jsou viktimologie, viktimizace a viktimnost. Dále byl blíže specifikován pojem oběť z různých pohledů. Nedílnou součástí této práce byla kapitola, ve které byl zmapován systém vzdělávání policistů PČR a jejich jednání v oblasti obětí trestných činů. Na závěr byl důraz kladen na vzdělávání a zřízení krizové intervence v Policii ČR a jejich spolupráce s externí organizací.

V praktické části se autor věnoval samotnému výzkumu dotazníkovou metodou, zaměřenou na předpoklady schopnosti policistů PČR vhodně jednat, poskytnout oběti pomoc právní a psychologickou, a předpoklad, že policisté s delší praxí mají lepší znalosti a schopnosti v oblasti obětí trestných činů. Tyto předpoklady byly vypracováním výsledků z dotazníků splněny. Dále byl navržen metodický plán zaměřený na vzdělávání policistů v otázkách obětí trestných činů, který by policistům zprostředkoval větší přehled v oblasti obětí.

Závěrem lze říci, že ze strany Policie ČR je zřízení systému krizové intervence velkým krokem dopředu v otázce pomoci obětem trestných činů.

⁴⁵ JELÍNEK, J., a kolektiv, *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*. Praha, Leges s.r.o., 2013, s. 11-12

9 SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Grafy

Graf č. 1 - počet intervenovaných osob dle typu události v letech 2010 – 2012

Graf č. 2 – počet interventů a lektorů v roce 2012

Tabulky

Tabulka č. 1 – struktura odpovědí na otázku č. 2

Tabulka č. 2 – struktura odpovědí na otázku č. 3

Tabulka č. 3 – struktura odpovědí na otázku č. 4

Tabulka č. 4 – struktura odpovědí na otázku č. 5

Tabulka č. 5 – struktura odpovědí na otázku č. 6

Tabulka č. 6 – struktura odpovědí na otázku č. 7

Tabulka č. 7 – struktura odpovědí na otázku č. 8

Tabulka č. 8 – struktura odpovědí na otázku č. 9

Tabulka č. 9 – struktura odpovědí na otázku č. 10

Tabulka č. 10 – struktura odpovědí na otázku č. 11

Tabulka č. 11 – struktura odpovědí na otázku č. 12

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Literatura:

NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2004, ISBN-80-7357-026-2

VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H.BECK, 2012, ISBN 978-80-7400-429-2

ČÍRTKOVÁ, L., *Kriminální psychologie*, Praha: Eurounion s.r.o., 1998, ISBN 80-85858-70-3

JELÍNEK, J., a kolektiv. *Zákon o obětech trestných činů, komentář s judikaturou*, Praha: Leges s.r.o., 2013, ISBN 978-80-87576-49-6

VOKUŠ, J., *Policie České republiky*, Praha: Policejní Prezidium ČR, 2010

REICHEL, J., *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*, Praha, Grada Publishing a.s., 2009, ISBN 978-80-247-3006-6

Zákony:

Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb

Internetové zdroje:

www.skolamv.cz [online], [cit. 2014-2-25] Dostupné na WWW: <http://www.skolamv.cz/category/organizace-skoly/predmetova-oddeleni/oddeleni-psychologie-a-policejni-etiky/>

www.policie.cz [online], [cit. 2014-2-24] Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/system-vzdelavani-a-vycvik-policistu-39.aspx>>

Další:

Výroční zpráva 2012, oddělení vedoucího psychologa, Policejní prezidium ČR, Praha
Krajské ředitelství policie plzeňského kraje, obor psychologických služeb, prezentace
Závazný pokyn policejního prezidenta č. 97/2010

11. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – dotazník

Příloha č. 2 – vyplněný dotazník

Příloha č. 1 – Dotazník

Pokyny k vyplnění dotazníku: Zakřížkujte (X) jednu správnou odpověď u otázek 1,2,8,11 a 12, u zbývajících je možné více odpovědí.

1. **Pohlaví** muž žena
2. **Doba ve služebním poměru** do pěti let nad pět let
3. **Při prvním kontaktu s obětí se chovám:**
 zdvořile citlivě empaticky úředně arogantně
4. **Když zjistím, že oběť je z důvodu prožití krizové situace ve špatném psychickém stavu:**
 zavolám RZS
 vyrozumím krizového intervenanta
 snažím se citlivým způsobem oběť uklidnit
 začnu ji klást otázky typu „co se stalo, jak vypadal pachatel?“
 jdu si zakouřit, než se oběť uklidní
5. **Jakým způsobem sdělím nepříjemnou zprávu oběti:**
 zprávu sdělím osobně, přímo, avšak citlivě empaticky
 zajistím nepřítomnost dětí
 požádám oběť, aby se raději posadila
 zprávu sdělím rychle, mezi dveřmi
 telefonem
6. **Stalo se Vám někdy, že kvůli vysoké pracovní vytíženosti jste se nemohl/a věnovat oběti dostatečně?**
 ano
 ne
 ano, ale snažil jsem se nesehat v komunikaci s obětí
7. **Kdy poučíte oběť o jejich právech?**
 hned v úvodu rozhovoru
 až bude vhodná příležitost
 před výslechem
 oběť nepoučím
8. **Nový zákon o obětech trestných činů č.45/2013 Sb. je? (pouze jedna odpověď)**
 srozumitelný, obsahuje široký výčet práv obětí
 nedostačující
 nevím, nečetl jsem ho
9. **Úkolem příslušníka krizové intervence je:**
 poskytnutí akutní psychologické pomoci oběti
 poskytnutí informací oběti o následné pomoci externí organizací
 poskytnutí kurzu sebeobrany oběti
 ohledání místa činu
10. **Své znalosti v oblasti obětí trestných činů jsem získal:**
 v základní odborné přípravě
 specializovaným kurzem
 samostudiem
 přednáškou externí organizací
 praxí
11. **Práva a informace jsem schopen (schopna) oběti sdělit: (pouze jedna odpověď)**
 ihned na místě činu
 po poradě s kolegou
 až před výslechem, po nahlédnutí do policejní evidence
12. **Kdo podle Vás hraje největší roli v pomoci oběti trestného činu? (pouze jedna odpověď)**
 hlídka policie
 krizový intervent PČR
 rodina oběti
 externí organizace zaměřená na pomoc obětem
 anonymní linka pomoci

Děkuji za vyplnění!

Příloha č. 2 – Vyplněný dotazník

Pokyny k vyplnění dotazníku: Zakřížkujte (X) jednu správnou odpověď u otázek 1,2,8,11 a 12, u zbývajících je možné více odpovědí.

1. Pohlaví muž žena
2. Doba ve služebním poměru do pěti let nad pět let
3. Při prvním kontaktu s obětí se chovám:
 zdvořile citlivě empaticky úředně arogantně
4. Když zjistím, že oběť je z důvodu prožití krizové situace ve špatném psychickém stavu:
 zavolám RZS
 vyrozumím krizového intervenanta
 snažím se citlivým způsobem oběť uklidnit
 začnu ji klást otázky typu „co se stalo, jak vypadal pachatel?“
 jdu si zakouřit, než se oběť uklidní
5. Jakým způsobem sdělím nepříjemnou zprávu oběti:
 zprávu sdělím osobně, přímo, avšak citlivě empaticky
 zajistím nepřítomnost dětí
 požádám oběť, aby se raději posadila
 zprávu sdělím rychle, mezi dveřmi
 telefonem
6. Stalo se Vám někdy, že kvůli vysoké pracovní vytíženosti jste se nemohl/a věnovat oběti dostatečně?
 ano
 ne
 ano, ale snažil jsem se neselhat v komunikaci s obětí
7. Kdy poučíte oběť o jejich právech?
 hned v úvodu rozhovoru
 až bude vhodná příležitost
 před výsledkem
 oběť nepoučím
8. Nový zákon o obětech trestných činů č.45/2013 Sb. je? (pouze jedna odpověď)
 srozumitelný, obsahuje široký výčet práv obětí
 nedostačující
 nevím, nečetl jsem ho
9. Úkolem příslušníka krizové intervence je:
 poskytnutí akutní psychologické pomoci oběti
 poskytnutí informací oběti o následné pomoci externí organizací
 poskytnutí kurzu sebeobranu oběti
 ohledání místa činu
10. Své znalosti v oblasti obětí trestných činů jsem získal:
 v základní odborné přípravě
 specializovaným kurzem
 samostudiem
 přednáškou externí organizací
 praxí
11. Práva a informace jsem schopen (schopna) oběti sdělit: (pouze jedna odpověď)
 ihned na místě činu
 po poradě s kolegou
 až před výsledkem, po nahlédnutí do policejní evidence
12. Kdo podle Vás hraje největší roli v pomoci oběti trestného činu? (pouze jedna odpověď)
 hlídka policie
 krizový intervent PČR
 rodina oběti
 externí organizace zaměřená na pomoc obětem
 anonymní linka pomoci

Děkuji za vyplnění!